

Asia: VN/3920/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutuksesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunnonantajan näkemykset täydennyskoulutuksen laadun edellytyksistä (1 §)

Näkeminen ja silmäterveys NÄE ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiassa ja pitää erinomaisena, että sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutuksen laatua pyritään edistämään.

NÄE pitää asetusluonnoksen 1§:n 1 momentissa esitettyjä täydennyskoulutuksen laadun edellytyksiä: potilasturvallisia, laadukkaita, vaikuttavia ja väestön terveyttä edistäviä palveluita sekä henkilöstön tehtävärakenteiden ja työnjaon kehittämistä keskeisinä sääntelyssä huomioon otettavina seikkoina, joita on perustelumuiustiossa käsitelty laajasti. Silti asetus ja perustelumuiustio jättävät ehdotetussa muodossa laadun edellytysten osalta myös tilaa harkinnalle.

Perustelumuiustiossa mainittu henkilöstön kielitaidon kehittämiseen ja digitaalisiin toimintamalleihin liittyvän osaamisen vahvistaminen ei kuitenkaan vastaa NÄE ry:n käsitystä ammatillisesta täydennyskoulutuksesta. NÄE:n käsityksen mukaan yleinen työtehtäviin perehdyttäminen, yleisesti digitaalisiin toimintamalleihin- tai potilastietojärjestelmiin kouluttaminen eivät voi tulla tulkituksi asetuksen tarkoittamaksi täydennyskoulutukseksi. Sen sijaan mahdollisuutta jatkossa hyväksyä lisäoikeuksia- tai erikoistumiseen tähtäviä opintoja tai niiden osia täydennyskoulutusvelvollisuuden osaksi, NÄE pitää kannatettavana.

2. Lausunnonantajan näkemykset täydennyskoulutuksen määrästä (2 §)

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että täydennyskoulutuksen tulee perustua suunnitelmaan ja tukea henkilöstölle asetettuja täydennyskoulutuksen tavoitteita. Tavoitteet tulee edelleen sitoa työnantajan strategiaan. Suunnitelmassa tulee huomioida paitsi ammattiryhmien väliset erot, myös ammattiryhmän sisäiset erot sekä yksittäisten ammattihenkilöiden kehittämistarpeet. NÄE pitää momentin kirjausta hyvänä, sillä toteutuessaan tämä parantaa nykytilaa ainakin tilanteissa, joissa tavoitteita ei ole lainkaan asetettu tai työntekijällä on ollut vain satunnaisesti mahdollisuus osallistua koulutuksiin. Myös työnantajalle 2 momentti antaa nykyistä selkeämmän mahdollisuuden kohdentaa koulutusta osaamis- ja kehittymistarpeiden mukaisesti.

Vaikka perustelumuistion mukaan täydennyskoulutuksen lähtökohta on edelleen työnantajan tarpeisiin vastaavan osaamisen ja ammattitaidon hankkiminen, on täydennyskoulutus kuitenkin tosiasiallisesti työnantajan ja työntekijän yhteistyötä ja myös työntekijän etu. Siksi myös ainakin työpaikan ulkopuolella tapahtuvan täydennyskoulutuksen kustannuksia olisi voitava jakaa työntekijän ja työnantajan välillä.

NÄE haluaa myös erikseen huomioitavan, että asetusluonnoksessa tai perustelumuistiossa ei tällä hetkellä mitenkään määritellä, mikä on 1) riittävä täydennyskoulutuksen määrä aikaan suhteutettuna eikä sitä, miten 2) työtehtävien sisältö ja työn vaativuus vaikuttavat edellytettävään täydennyskoulutuksen määrään. Laillistettujen optikoiden osalta käytössä on edelleen Optometrian Eettisen Neuvoston asettama vuosittainen, riittävän täydennyskoulutuksen määrän alaraja, joka 30 täydennyskoulutus pistettä viiden vuoden tarkastelujaksolla. Yksi täydennyskoulutus piste vastaa tunnin luento- tai käytännön opiskelua.

NÄE haluaa tässä yhteydessä esittää myös selkeän toiveen siitä, että riittävälle täydennyskoulutuksen määrälle laadittaisiin erillinen soveltamisohje. Näin asetusta voitaisiin noudattaa valtakunnallisesti yhtenevällä tavalla niin hyvinvointialueilla kuin niiden palvelutuotannossa mukana olevissa yrityksissä.

3. Lausunnonantajan näkemykset täydennyskoulutuksen arvioinnista ja seurannasta (3 §)

NÄE pitää kannatettavana asetusluonnoksen kirjauksia hyvinvointialueen veloitteesta luoda edellytykset sen sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön osaamistarpeiden arvioinnille ja ennakkoinnille laadukkaiden ja vaikuttavien sosiaali- ja terveyspalveluiden toteuttamiseksi ja yhteensovittamiseksi.

4. Lausunnonantajan näkemykset asetuksen voimaantulosta (4 §)

NÄE ry:n mielestä ei ole estettä asetuksen voimaantulolle 1.1.2024.

5. Onko asetuksen olennaisia vaikutuksia arvioitu riittävästi? Mitä muita olennaisia vaikutuksia asetuksella voidaan arvioida olevan?

NÄE katsoo, että arviointia voidaan pitää riittävänä; etenkin kun hyvinvointialueet ovat tosiasiallisesti toimineet alle vuoden.

6. Muita yleisiä huomioita ehdotuksesta?

Täydennyskoulutusasetus tarkentaa sote-järjestämislakia ja velvoittaa hyvinvointialuetta työnantajana sekä sen omaa – ja sille ostopalveluita tuottavien palvelunantajien henkilöstöä. Perustelumuistioon voisi selvyuden vuoksi lisätä täsmällisen rajauksen asiasta. Lisäksi olisi hyvä erikseen mainita yksityissektorin toimijoita koskevasta täydennyskoulutuksen sääntelystä, joka ei kuulu suoraan tämän asetuksen piiriin.

Tast Panu
Näkeminen ja silmäterveys NÄE ry